

DIUMENGE DE RAMS I DE PASSIÓ 2012

PUNTS D'ATENCIÓ

1. Una litúrgia que reuneix dues tradicions litúrgiques al mateix temps que dues vessants del misteri pasqual:

☒ En efecte, aquest diumenge, s'obre solemnement la Setmana Santa, és la feliç unió de dues tradicions litúrgiques diferents:

D'una part, la tradició litúrgica de l'Església de Jerusalem, que des del final del segle IV, després d'haver-se reunit a la Muntanya de les

Oliveres i haver escoltat la proclamació de l'evangeli de l'entrada de Jesús a Jerusalem, en processó anaven vers la Ciutat Santa, amb els infants agitant palmes i rams.

☒ De l'altra part, la tradició litúrgica de l'Església de Roma on, per preparar-se a les festes pasquals, es llegia la Passió del Salvador.

☒ De fet, aquest diumenge –que els llibres litúrgics, després del Concili Vaticà II, anomenant –el Diumenge de Rams i de Passió- presenta en les dues vessants abans dites, la totalitat del misteri pasqual:

- aclamació a Crist, Rei messiànic, humil i pacífic.
- contemplació de Crist, Servent sofrent.

☒ Una assemblea més llarga i menys homogènia que els altres diumenges:

Els equips de litúrgia i els grups de cant, tan en la preparació de la celebració com en el seu desenvolupament, hauran d'estar especialment atents a la presència en aquest diumenge, de practicants ocasionals.

☒ Uns ritus que es celebren només una vegada a l'any, i uns cants adients a aquest dia:

Els equips de litúrgia amb els seus pastors cercaran de valoritzar aquests ritus únics, que caracteritzen aquest diumenge d'obertura de la Setmana Santa,

No en primer lloc per mitjà de paraules, d'explicacions, de comentaris,

Sinó amb una actuació, una acció (El que suposa preparació acurada) que permeti a aquests ritus "parlar", fer el seu "treball" (**La llei fonamental de la litúrgia no és DIR el que es fa, sinó FER el que es diu**).

- Els equips de cant, haurien de vetlar per constituir un repertori relativament estable de cants que un trobàs cada any pels Rams, de manera que els participants d'aquest diumenge puguin trobar avui punts de referència i construir una memòria creient.. Voler fer a tot preu altrament que l'any passat, és privar-se de memòria, privar al poble cristià de punts de referència dels que té per a la seva fe.

2. ... EL DIUMENGE DE RAMS I DE LA PASSIÓ:

☒ Unes lectures que ens mouen i empenyen a seguir Jesús, Rei messiànic i Servent sofrent:

+ Jesús, fent la seva entrada a Jerusalem, muntat en un aset, es manifesta com EL REI MESSIÀNIC, humil i pacífic, anunciat per profeta Zacaries.

I nosaltres que l'aclamam repetint els Hosanna" dels infants d'Israel, sabrem, avui, seguir-lo en la seva Pasqua (evangeli de la processó dels rams).

+ Jesús és també EL SERVENT SOFRENT del Llibre d'Isaïes que a posat en Déu la seva esperança i la seva fe.

I nosaltres, que contemplam avui el seu rostre ultratjat i ferit, sabrem dir amb ell: Jo sé que no seré confús (Primera lectura).

+ Jesús és aquell que "essent de condició divina" i que ha pres la "condició de servent", aquell que "ha abaixat fent-se obedient fins a la mort i una mort de creu" i que Déu a elevat sobre tot".

I nosaltres, que proclamam avui amb l'apòstol Pau i la comunitat cristiana primitiva: Jesucrist és EL SENYOR" ens comprometrem a seguir els seus passos (segona lectura)

+ Ell a qui tothom a abandonat i que un dels seus l'ha entregat, és vertaderament "EL FILL DE L'HOME, el Messies, el Fill de Déu beneït; ell, el crucificat entre dos bandolers, es "vertaderament EL FILL DE DÉU"; ell que expira clavat en una creu, ell és vertaderament, per a tots els omes, "el lloc de trobada entre Déu i els homes": el vel del temple ja es pot partir en dues parts, de dalt a baix.

I nosaltres, que avui escoltam el relat de la Passió del Senyor, sabrem combregar, fer-nos nostra la fe del Centurió i conduir una vida que li sigui conforme? (Evangeli).

LA TAULA DE LA PARAULA

RECONÈIXER L' ITINERARI

La litúrgia de la Paraula per aquest diumenge de Rams i de Passió, molt

unificada, té una excepcional poder evocador:

A través de la figura del Servent sofrent de la PRIMERA LECTURA, és ja el rostre de Jesús mateix que veurem dibuixar.

- I amb ell i en ell EL SALM 21; pregària que comença amb un crit de sofriment i abandó i que, sostenint-se en la força de Déu que ve en ajut seu, s'engrandeix en acció de gràcies.
- Els anuncis profètics s'acompleixen en Jesús, de qui llegirem la Passió segons sant Marc: entregat, abandonat, injustament condemnat, Jesús mor a la creu amb una darrera pregària al seu Pare, mentre que un centurió romà, avantguarda dels pagans que creuran en ell, confessa: En veritat, que aquest era el Fill de Déu”.
- Pau, a la Carta als filipencs ens convida a fer-nos nostra la confessió de fe cristiana en aquell que s'a abaixat i que Déu a elevat per damunt de tot: Jesucrist és el Senyor.

APROFUNDIR LA PRIMERA LECTURA Is 50, 4-7

Aquell a qui el profeta dona la paraula és un misteriós “servent de Déu”.

☒ Sense parar en l'escolta de la Paraula de Déu, ell es “deixa instruir” per ella: La paraula em desvetla l'orella cada matí, cada matí em desvetla perquè escolti com deixeble”.

Aquesta docilitat a Déu el fa vulnerable a aquells que refusen aquesta Paraula. Però, a la violència dels seus perseguidors, ell hi respon amb la no violència: *El Senyor, Déu sobirà, m'ha parlat a cau d'orella, i jo no m'he resistit ni m'he fet enrere. 6 He parat l'esquena als qui m'assotaven, i les galtes als qui m'arrencaven la barba; no he amagat la cara davant d'ofenses i escopinades*

En el més profund del sofriment, guarda una fe inquebrantable, perquè afirma: *El Senyor, Déu sobirà, m'ajuda, i per això no em dono per vençut; per això paro la cara com una roca i sé que no quedaré avergonyit*

☒ Ell que ha conegut el sofriment i que ha trobat en la Paraula de Déu la seva força i paciència, és capaç “al seu torn de reconfortar aquell que no pot més”.

☒ En aquesta pàgina commovedora dels “Cants del Servent”, la comunitat cristiana, des dels orígens, no ha parat de veure-hi una preparació i un anunci de la figura de Jesús.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector vetlarà

☒ A destacar l'INCÍS INICIAL, que designa el qui va a parlar:

A distingir bé les TRES ESTROFES del Cant del Servent; tres estrofes que comencen totes tres amb la mateixa o quasi bé la mateixa “fórmula”: Déu el meu Senyor, El Senyor Déu, remarcant així constantment la iniciativa divina: *4 El Senyor, Déu sobirà, m'ha donat un parlar que convenç, perquè, amb la paraula, sàpiga sostenir els cansats.*

Un matí i un altre em desvetlla perquè l'escolti i sàpiga parlar i convèncer.

5 El Senyor, Déu sobirà,

Com els altres diumenges, al final de la seva proclamació, el LECTOR romandrà prop de l'ambó, mentre el SALMISTA va cap a ell. Encara que no sigui cantat, convé que el Salm el reciti, o proclami, una altra persona que no el lector de la primera lec.... per remarcar la unitat entre la lectura i el Salm.

EL SALM 21

Aquest salm comença amb un crit de desconsol i dolor del pobre que travessa el sofriment: *Déu meu, Déu meu, perquè m'heu abandonat?* I continua amb una crida d'ajut i socors: *Però vós, Senyor, no us allunyeu: força meva veniu a salvar-me!* I acaba amb una acció de gràcies a Déu que l'ha escoltat: *Però vós m'heu escoltat Proclamaré el vostre nom als meus germans....*

I nosaltres reprenent aquest salm, que Marc i Mateu posen en llavis de Jesús a la creu, l'Església ens fa entrar en la pregària de Jesús, el Servent

(Al final de la pregària del Salm, EL LECTOR DE LA PRIMERA LECTURA I EL SALMISTA tornen al seu lloc, mentre el lector de la segona arriba a l'ambó.

APROFUNDIR LA SEGONA LECTURA Fil 2, 5-11

Des de la seva Presó, Pau exhorta als seus estimats filipencs a sobrepassar les seves querelles i les seves divisions, i a conformar el seus sentiments als de Jesús, model i font de tota humilitat i de tot amor: *Que cadascú de vosaltres....* (v 4 i 5). I l'Apòstol ajunta citant un cant dels primers cristians –sens dubte traduït de l'arameu-, un himne a la glòria de Jesucrist, on s'hi troba expressada amb gran densitat el doble moviment del seu itinerari.

☐ EI MOVIMENT DESCENDENT del seu abaixament.

- No s'ha comportat com Adam, que volia ravir el rang d'igual a Déu; ell vertaderament ha compartit la condició umana: *Jesucrist, essent de condició divina no es volgué guardar gelosament la seva igualdat amb Déu....*
- S'ha identificat lliurement i total al Servent sofrent” anunciat pel profeta (1 lectura) , que s'a despullat de la seva vida pels altres: Al contrari.... *obedient fins a la mort i una mort de creu..*

☐ EI MOVIMENT ASCENDENT de la seva elevació a la glòria: Per açò Déu l'ha exalçat i li a concedit el nom que està per damunt de tot altre nom....

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

Després de tenir temps per a meditat aquest himne, el lector s'esforçarà en posar de relleu el valor EL DOBLE MOVIMENT:

- . el moviment ASCENDENT per açò Déu
- + l'ha exalçat i
- + li ha concedit el Nom que està per damunt de tot altre nom...
- + perquè tothom al cel i baix de la terra dobleguin el genoll i tota llengua proclami
- + JESUCRIST ÉS SENYOR per a glòria de Déu Pare.

UN EVANGELI QUE ENS CONDUEIX FINS EL PEU DE LA CREU...

Marc ha concebut el seu Evangeli com orientat vers la Passió de Jesús; Passió anunciada per tres cops, mentre que es manifesta i progressa, poc a poc, una hostilitat dels escribes que passarà a l'acció: *un camí major i és traçat que condueix, pas a pas, el lector al peu de la creu per escoltar i fer seva la professió de fe del centurió: el crucificat és el Fill de Déu.*

El relat de la Passió, que cobreix dos capítols, frapa per la seva ferma unitat.

☒ La introducció (14, 1-11) obre el relat amb **TRES PETITES ESCENES QUE POSEN EL LECTOR EN SITUACIÓ:**

- + EL COMLOT CONTRA Jesús (14, 1-2) en el qual s'arrela el drama.
- + la unció a Betània (14, 3-9), gest profètic que anuncia l'enterrament.
- + l'oferta de la traïció de Judes (14, 10-11) que va déclencher el drama.

☒ La primera part (14, 12-52) del relat està centrat en la "PASQUA DE JESÚS amb els seus deixebles.

- + els preparatius del sopar d'adéu (14, 12-16)
- + l'anunci de la traïció de Judes (14, 17-31)
- + la institució de l'Eucaristia (14, 22-26)
- + l'anunci de la negació de Pere (14, 27-31)
- + la pregària a Getsemaní (14, 32-42)
- + l'arrest de Jesús (14, 43-52)

La segona part (14, 53 a 15, 47) ens fa endinsar en el cor del drama amb el PROCÉS després la MORT de Jesús.

- + el procés es desenvolupa en dos temps:

☐ La seva fase jueva, davant del Sanedrí (14, 53-65)

☐ La seva fase romana, davant Pilat (15, 1-15)

Dos temps en els quals s'hi donen:

☐ la negació de Pere (14, 66-72) i

☐ les escenes de burla (15, 16-20)

La conducció a la mort de Jesús (15, 21-47)

☐ la seva crucifixió (15, 21-32)

☐ la seva mort en creu (15, 33-41), que és el punt principal del relat

☐ finalment, l'enterrament (15, 42-47)

... per unir-nos a la confessió de fe del Centurió:

No podem donar una visió ampla i detallada d'aquest relat; així, doncs, ens acontentarem en remarcar alguns trets característics:

☐ els fets són narrats de forma senzilla, sense artifici, amb el risc de xocar-nos. Així nosaltres amb Marc, amb els mateixos deixebles , prendre consciència de “com la realització del projecte de Déu és desconcertant per a l'home, com la creu és escandalosa. Però és allà on es revela el Fill de Déu”. (E. Charpentier, a Llegir la Bíblia nº 55).

☐ El silenci de Jesús és impressionant. Jesús, explica Charpentier, *sap que el seu misteri és massa gran per a ser comprès pels homes, sap que nosaltres som curts. També durant la seva pública, refusà dir qui és. Durant la seva passió, ja que ha estat condemnat i que no hi ha perill d'interpretar els seus títols com un desig de poder, accepta aixecar un peu el vel, molt poc.*

Malgrat les preguntes que li fan, Jesús no obre la boca més que en tres ocasions, després del seu arrest.

+ al gran sacerdot, que, per parar-li una trampa, que li demana si és el Messies, el Fill de Déu beneït. Després afegeix presentant-se com el Fill de l'home anunciat pel profeta Daniel, com el Jutge universal de la fi dels temps.

+ A Pilat, que li demana, no sense un rerafons polític, si ell “és el rei dels jueus”, Jesús deixa la seva responsabilitat de la seva afirmació: *Ets tu qui ho dius*. Però el silenci que guarda seguidament (Jesús no respongué res), al mateix instant que es juga el seu destí, evoca irremediablement el Servent sofrent del Llibre d'Isaïes: *Maltractat, s'humiliava, no obria la boca; com un anyell que es deixa conduir a l'escorxador, com una ovella muda quan la tonen* (Is 53, 7).

+ finalment, a la creu, es fa seu el plany, de l'innocent perseguit del salm 21: *Déu meu, Déu meu, perquè m'heu abandonat?*, un salm que comença amb un crit d'angoixa i desemboca en un extraordinari cant d'esperança. Pel cristià que sap que Jesús ja ha vençut la mort i que ha acollit en les seves paraules (Mc 8, 32; 9, 31; 10, 34) l'anunci de la resurrecció, el sofriment, lluny de ser un final, s'obre implícitament a la glòria.

☒ La SOLEDAT DE JESÚS esclata, a Marc, en tota la seva duresa: s'avança sol, abandonat per tots, en la nit de la creu.

☒ Però, és precisament en aquest moment en que Jesús mor, abandonat per tots, assumint tot el sofriment i l'angoixa del món, que ressona la **PROFESSIÓ DE FE DEL CENTURIÓ romà**, **PUNT CIMAL DE L'EVANGELI**: *Vertaderament aquest home era el Fill de Déu*.

☒ Aquest estranger (outsider), amb alguns altres personatges de l'Evangelí... contrasta amb l'actitud dels caps dels jueus, de la família de Jesús (3, 21. 31-35) i, ara, els seus propis deixebles. El centurió il·lustra, com una viva ironia, lo estrany dels camins de Déu reclutant creients allà on no se n'esperaven: el botxí pagà és el primer, a l'evangelí, en confessar Jesús com el Fill de Déu.

☒ Finalment EL LLOC DE LES DONES , molt discret, no deixa de ser molt significatiu. Elles que l'han seguit –cas únic en la vida d'una rabí jueu- durant la seva missió a Galilea, han pujat a Jerusalem, an tingut el coratge –quan els apòstols havien abandonat el seu Mestre- seguir-lo fins el Calvari. Testimonis excepcionals, aquí, elles s'ho “miren d'enfora”, també les trobam un poc després, mirant l'indret on l'havien posat, i finalment, a l'alba del primer dia de la setmana, mirant encara per constatar que la pedra feixuga de la tomba era tombada, fora de lloc (16, 4). D'aquesta manera, aquesta triple mirada fe de lligam entre els tres esdeveniments que s'encadenen; la mort de Jesús, la seva posada en la tomba i, al matí de Pasqua, la descoberta de que “*Jesús de Natzaret, el crucificat, ha ressuscitat*” (16, 6).